

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**ПРОГРАМА
ТВОРЧОГО КОНКУРСУ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТР**

**Напрямок підготовки – 02 Культура і мистецтво
Спеціальність 025 – Музичне мистецтво
Освітня програма «Народні інструменти»**

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення знань та фахових компетентностей вступників, які бажають продовжити навчання в ХДАК для здобуття ступеня магістр за освітньою програмою «Народні інструменти» (за спеціалізаціями: баян, акордеон, бандура, гітара, домра, цимбали, балалайка) з метою удосконалення професійної майстерності у подальшій творчовиконавській, педагогічній та науковій діяльності в галузі музичного мистецтва, а також роботи в професійних концертних та музично-театральних закладах.

На навчання за ступенем «магістр» приймаються випускники ЗВО III-IV рівнів акредитації з кваліфікацією «бакалавр музичного мистецтва». Вступники повинні мати необхідний рівень професійної майстерності, володіти знаннями, вміннями та навичками з основних спеціальних дисциплін («Спецінструмент», «Ансамбль», «Диригування», «Історія світової музики», «Історія української музики», «Музична естетика», «Музична психологія», «Семінар сучасної музики» та ін.); виявляти обізнаність у галузі теорії та історії музичного, зокрема народно-інструментального мистецтва, оперувати професійною термінологією.

Під час випробування вступник повинен виявити:

Знання:

- принципів створення та реалізації виконавської інтерпретації у професійній діяльності музиканта-інструменталіста;

- музично-інструментальних стилів різних епох, технік, прийомів та засобів виконавської виразності;
- технології виконання музичних творів на інструменті або засобами мануальної техніки (диригування);
- основних етапів еволюції народно-інструментального виконавства;
- музичної форми та специфіки виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- процесів розвитку музичного мистецтва в історичному контексті у поєднанні з естетичними ідеями певного періоду;
- базової музикознавчої, музично-педагогічної, методичної літератури та нотного репертуару для народних інструментів;
- основних закономірностей й сучасних досягнень з теорії, історії та методології музичного мистецтва;
- творчого спадку видатних композиторів, піаністів української і світової музичної культури;
- державної мови (для іноземних громадян).

Уміння:

- виконувати різні за жанром, характером, стилем, формою музичні твори, демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну досконалість володіння інструментом на належному професійному рівні;
- виявляти специфічні особливості музичної форми виконуваних абітурієнтом під час випробування творів;
- орієнтуватися в питаннях історії народно-інструментального виконавства;
- інтерпретувати художні образи у виконавській і музично-педагогічній діяльності;
- обґрунтовано висловлювати особисту думку з питань теорії та історії вітчизняної і світової музичної культури;
- орієнтуватися в художньо-стильових закономірностях та жанрових особливостях музичного твору;

- збирати, аналізувати та синтезувати художню й наукову інформацію та застосовувати її у виконавській, педагогічній та дослідницькій діяльності;
- взаємодіяти з аудиторією для донесення художньої концепції твору, вільно і впевнено репрезентувати власну виконавську інтерпретацію.

Наявність навичок:

- вільного володіння виконавською технікою та засобами виразності;
- слухового, метро-ритмічного й емоційного самоконтролю під час концертного виступу;
- піаністичної майстерності та здатність до її вдосконалення через застосування відповідних практичних і репетиційних методик;
- виконавського аналізу музичних творів з виявленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, форми, драматургії та ідейно-художнього змісту.

Творчий конкурс передбачає дві складові:

1. *перевірка виконавської майстерності* (виконання сольної програми);
2. *перевірка знань в галузі теоретичного музикознавства, історії світової та української музичної культури* (усне опитування, співбесіда).

Перевірка виконавської майстерності передбачає виконання вступником сольної програми на пам'ять, яка за ступенем складності відповідає здобутому освітньому рівню бакалавра музичного мистецтва.

Вимоги до програми

Абітурієнт повинен виконати програму з трьох різних за стилем, жанром, характером та формою музичних творів: 1) поліфонічний твір (для баяністів/акордеоністів; гітаристів, бандуристів); твір старовинного композитора (для домристів, цимбалістів, балалаечників); 2) твір крупної форми; 3) твір за вибором (бажано віртуозного характеру).

Під час фахового випробування вступник має продемонструвати:

- високий рівень технічної майстерності, професійне володіння комплексом прийомів і засобів виконавської виразності;
- художньо-переконливу інтерпретацію фортепіанних творів, що відповідає жанрово-стильовим ознакам;
- артистизм, високий художньо-емоційний рівень виконання творів.

Під час перевірки знань з теорії та історії музичної культури абітурієнт повинен продемонструвати:

- ґрунтовні знання у галузі теоретичного та історичного музикознавства;
- практичні знання специфіки музично-виконавської діяльності, вміння розкрити логіку та побудову композиційно-драматургічного змісту музичного твору;
- знання найважливіших етапів історико-культурної динаміки світового та українського музичного мистецтва;
- знання творчого доробку видатних вітчизняних та європейських композиторів, які репрезентують етапи розвитку світового музичного мистецтва;
- вміння орієнтуватися у музикознавчій та музично-критичній літературі з актуальних проблем сучасного мистецтвознавства.

Оцінка за комплексне фахове вступне випробування виставляється за **100-бальною** шкалою оцінювання. Вступники, які отримали на випробуванні незадовільну оцінку (**нижче 60 балів**), до участі в конкурсі щодо зарахування на денну чи заочну форми навчання не допускаються.

Структура оцінки

за проходження комплексного фахового вступного випробування

№	Основні завдання творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Виконання сольної програми	1-50
2.	Перевірка знань з теорії та історії музики	1-50
Максимальна кількість балів		100

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТІВ,
ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК У 2020 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»
для здобуття ступеня магістр**

Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання навчальних досягнень
<p>1. Початковий 1 – 12 балів</p>	<p>Абітурієнт демонструє неспроможність виконання музичних творів напам'ять згідно з програмними вимогами. Форма виступу незадовільна. Демонструє володіння грою на інструменті на елементарному (початковому) рівні. Творче мислення абітурієнта не розвинуте. Демонструє неспроможність володіння виконавсько-технічною майстерністю та необхідними професійними навичками для втілення музичного змісту творів. Має фрагментарні теоретичні знання з теорії та історії світової музики, що не відповідають рівню підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр».</p>
<p>13 – 25 балів</p>	<p>Абітурієнт демонструє спроможність виконання музичних творів напам'ять на низькому рівні. Абітурієнт має слабкі музичні здібності та творче мислення, форма виступу лише частково задовільна. Демонструє володіння грою на інструменті на низькому виконавсько-технічному рівні. Має незадовільні теоретичні знання з теорії та історії світової музики, що не відповідають рівню підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>
<p>2. Середній 26 – 38 балів</p>	<p>Абітурієнт частково виконав основні завдання творчого конкурсу. Програма за рівнем складності відповідає вступним вимогам, абітурієнт демонструє певні навички та уміння, форма виступу задовільна, є погрішності темпо-ритмічної організації музичних творів, виконавської артикуляції та техніки. Абітурієнт виявив слабкі теоретичні знання з теорії та історії світової музики, які в цілому відповідають рівню підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр»,</p>

39 – 50 балів	<p>Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але продемонстрував недостатній рівень виконавсько-технічної майстерності. Програма з фаху за рівнем складності відповідає вимогам, абітурієнт демонструє певні виконавські навички та уміння; помітні текстові неточності та хиби виконавського втілення музичного тексту твору.</p> <p>Абітурієнт продемонстрував невпевнені знання з теорії та історії світової музики, що свідчить про його задовільний загальнокультурний рівень.</p>
3. Достатній 51 – 62 балів	<p>Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, але програма, що була виконана на інструменті, не в повній мірі відповідає приймальним вимогам.</p> <p>Абітурієнт виявив у цілому достатній рівень виконавсько-технічної майстерності. Демонструє достатні навички та уміння, але в наявності недоліки обмежених виконавських можливостей та розвитку музичного мислення.</p> <p>Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з теорії та історії світової музики, що свідчить про його відповідний загальнокультурний рівень.</p>
63 – 75 балів	<p>Абітурієнт виконав основні завдання творчого конкурсу, виконавську програму, що відповідає приймальним вимогам. Абітурієнт демонструє добрі виконавсько-професійні навички та уміння, але допускає деякі неточності у виконання музичного тексту. Має достатньо розвинутий виконавський апарат, але в наявності недоліки розвитку музичного мислення.</p> <p>Абітурієнт виявив добрі знання з теорії та історії музичного мистецтва, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання у практичній діяльності.</p>
4. Високий 76 – 88 балів	<p>Абітурієнт виконав усі завдання творчого конкурсу. Програми, що була виконана на інструменті повністю відповідає вступним вимогам. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат, проте виявляє деякі огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з теорії та історії музичного мистецтва. Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>
89 – 100	<p>Абітурієнт бездоганно виконав усі завдання творчого конкурсу. Демонструє артистизм, музичну експресію та емоційність впливу на слухача.</p>

	<p>Програма, що була виконана на інструменті на дуже високому художньому рівні, повністю відповідає вступним вимогам. Форма виступу якісна і вдосконалена. Абітурієнт демонструє високий технічний рівень, розвинуте музичне мислення, розуміння стилістичних особливостей твору.</p> <p>На дуже високому рівні продемонстрував знання з теорії та історії музичного мистецтва. Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу. Абітурієнт має високорозвинений виконавський апарат</p>
--	---

ЛІТЕРАТУРА

Методика, виконавство

1. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа). К. 2009. – 592 с.
2. Давидов М. Проблеми розвитку академічного народно-інструментального мистецтва в Україні. К. 1998.
3. Давыдов. Н. Теоретические основы формирования исполнительского мастерства баяниста (акордеониста) / Н. Давыдов. – Луцк : Волинська обласна друкарня, 2006. – 308 с.
4. Имханицкий М. История исполнительского искусства на русских народных инструментах. М. 2002.
5. Мирек А. М. Из истории баяна и аккордеона. М. 1987.
6. Єременко О. Підготовка магістрів музичного мистецтва : теорія і методика навчання. — К. : Вид- во НПУ ім. М. Драгоманова, 2009. — 432 с.
7. Козлин В. И. Теоретические основы структурно-функциональной организации опорно-двигательного аппарата гитариста / В. Козлин. – К., 1996. – 167 с.
8. Вольман Б. Гитара и гитаристы / Б. Вольман. – М. : Музгиз, 1961. – 80 с.
9. Лисенко Н. Методика обучения игре на домре / Н. Лысенко. – К.: Муз. Украина, 1990. – 87 с.
10. Пересада А. Справочник домриста / А. Пересада. – Краснодар: КИППП, 1993. – 400 с.
11. Незовибатько О. Школа гри на українських цимбалах / О. Незовибатько. – Київ, 1966.
12. Баран Т. Цимбали та музичний професіоналізм / Т. Баран. – Львів, 2008.
13. Баштан С. Школа гри на бандурі / С. Баштан, А. Омельченко.- К.: муз. Україна, 1989. – 137с.
14. Клименко А. Тайная сила исполнительства. – М. : Перо, 2011. – 25 с.
15. Маркова Е. Вопросы теории исполнительства для магистров и аспирантов. – Одесса : Астропринт, 2002. — 126 с.

16. Музыкальная педагогика Музыкальная педагогика и исполнительство : афоризмы, цитаты, изречения / сост. Г. Цыпин. — М. : МПГУ : Прометей, 2011. — 403 с.
17. Современные проблемы музыкального исполнительства / В. Чинаев, Н. Карцева и др. — Саратов : Изд-во Сарат. ун-та, 1987. — 82 с.
18. Чернова І. Музичне виконавство в ситуації постмодернізму. — Львів : Акад. сухопут. військ, 2011. — 185 с.
19. Якимчук С. Методика музичного виховання. — Рівне : Б.в ., 2003. — 160 с.

Теорія музики, сольфеджіо

1. Буторина Н. Элементарная теория музыки и сольфеджио. — Екатеринбург : Рос. гос. проф.- пед. ун-т, 2007. — 265 с.
2. Красинская Л., Уткин В. Элементарная теория музыки. — М. : Музыка, 1999. — 331 с.
3. Фридкин Г. Практическое руководство по музыкальной грамоте. — М. : Музыка, 2005. — 294 с.
4. Вахромеев В. Элементарная теория музыки. — М. : Музыка, 2004. — 253 с.
5. Вахромеева Т. Справочник по музыкальной грамоте и сольфеджио. — М. : Музыка, 2007. — 88 с.
6. Виноградов Г. Гармония и сольфеджио. — К. : Муз. Україна, 2003. — 302 с.
7. Картавцева М. Практическое пособие по сольфеджио. — М. : Музыка, 1991. — 288 с.

Гармонія

1. Абызова Е. Гармония. — М. : Музыка, 2007. — 383 с.
2. Берков В. Гармония. — М. : Музыка, 1970. — 672 с.
3. Дубінін І. Гармонія. — К. : Муз. Україна, 1968. — 136 с.
4. Дьячкова Л. Гармония в музыке XX в. — М. : ГМПИ, 1989. — 104 с.
5. Мюллер Т. Гармония. — М. : Музыка, 1982. — 288 с.
6. Слепнев-Ходкевич И. Учебник гармонии на материале классической и популярной музыки. — М. : Компания Спутник+, 2005. — 150 с.
7. Степанов А. Гармония. — М. : Музыка, 1971. — 240 с.
8. Холопов Ю. Гармония. Теоретический курс. — СПб. : Лань, 2003. — 541 с.

Поліфонія

1. Григорьев С., Мюллер Г. Учебник полифонии. — М. : Музыка, 1977. — 308 с.
2. Евдокимова Ю. Учебник полифонии. — М., 2000. — 158 с.
3. Скребков С. Учебник полифонии. — М. : Музыка, 1982. — 268 с.
4. Теория музыки : гармония, анализ музыкальных произведений, полифония. — Екатеринбург : Урал. гос. консерватория, 2009. — 119 с.

Історія світової та української музики

20. Асафьев Б. О музыке XX века. — Л. : Музыка, 1982. — 200 с.

21. Асафьев Б. О симфонической и камерной музыке. — Л. : Музыка, 1981. — 216 с.
22. Конен В. Пути американской музыки. — М. : Музыка, 1977. — 446 с.
23. Конен В. Этюды о зарубежной музыке. — М. : Музыка, 1975. — 479 с.
24. Ливанова Т. Западноевропейская музыка XVII- XVIII веков в ряду искусств. — М. : Музыка, 1977. — 528 с.
25. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 г. : от античности к XVIII веку. — М. : Музыка, 1986. — 462 с.
26. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 г. : XVIII век. — М. : Музыка, 1982. — 662 с.
27. Музыкальная эстетика Западной Европы XVII-XVIII веков : сб. / сост. В. Шестакова. — М. : Музыка, 1971. — 688 с.
28. Музыкальная эстетика России XI- XVIII веков : сб. / сост. А. Рогов. — М. : Музыка, 1973. — 245 с.
29. Павлишин С. Музыка двадцятого століття. — Львів : БаК, 2005. — 232 с.
30. Рожок В. Музыка і сучасність. — К. : Пошук.-вид. агентство «Книга Пам'яті України», 2003. — 219 с.
31. Розеншильд К. Музыкальное искусство и религия. — М. : Музыка, 1964. — 190 с.

Відповідальна за випуск Т. В. Большакова